

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๔๗

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า เนื่องจากพรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ มีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคเกษตรก้าวหน้า เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

๒. พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งจะต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุน ฯ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒

๓. พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และปี พ.ศ. ๒๕๔๕ สรุปว่ามีการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามแผนงานโครงการที่พรรคเกษตรก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน

๔. คณะทำงานตรวจสอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รายงานผลการตรวจสอบ ฯ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมข้อสังเกตว่าพรรคเกษตรก้าวหน้าจะต้องชี้แจงหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมแก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการประจำปี ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงแจ้งให้พรรคเกษตรก้าวหน้าชี้แจงส่งเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งพรรคเกษตรก้าวหน้าได้ชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้ว และเมื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานของพรรคเกษตรก้าวหน้าพบว่า พรรคเกษตรก้าวหน้าจะต้องส่งคืนเงินกองทุน ฯ ตามโครงการจัดหาสมาชิกเพิ่ม ฯ จำนวน ๘๒,๗๐๐ บาท เนื่องจากไม่มีหลักฐานการจ่ายเงิน

๕. ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการใช้จ่ายเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของพรรคเกษตรก้าวหน้า (คณะทำงาน ๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยคณะทำงาน ๑ ได้รวบรวมแผนงานโครงการต่าง ๆ และ รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ๑ ของพรรคเกษตรก้าวหน้าเพื่อดำเนินการ ตรวจสอบเอกสารหลักฐานทางการเงิน และเห็นว่า

๕.๑ พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

๕.๑.๑ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ การใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง กรณีการจัดพิมพ์เอกสารในปี ๒๕๔๔ เนื่องจากได้มีการจ่ายเงินข้ามปี โดยจ่ายเงินครบถ้วนในปี ๒๕๔๖ ซึ่งการดำเนินการของพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในปี ๒๕๔๔

๕.๑.๒ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ การใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง กรณีค่าจ้างบุคลากรและทำหลักฐานเท็จกรณีใบสำคัญรับเงินค่าไปรษณีย์ ๑ สาขาพรรคลำดับที่ ๔

๕.๑.๓ การจัดทำบัญชีของพรรคเกษตรก้าวหน้าปี ๒๕๔๕ ไม่ถูกต้องตามมาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๕.๒ พรรคเกษตรก้าวหน้ารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคเกษตรก้าวหน้า ในรอบปีปฏิทินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ดังนี้

๕.๒.๑ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีการจัดพิมพ์เอกสารของพรรคเกษตรก้าวหน้า ซึ่งพรรคได้รายงาน การใช้จ่ายเงินว่าได้ชำระค่าจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว แต่ข้อเท็จจริงพรรคได้มีการชำระ ค่าจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวครบถ้วนในปี ๒๕๔๖

๕.๒.๒ รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีการจ้างบุคลากรของพรรคเกษตรก้าวหน้า ซึ่งพรรคได้รายงาน การใช้จ่ายเงินว่าได้ชำระค่าจ้างบุคลากรตามจำนวนและอัตราค่าจ้างที่ได้รับอนุมัติแผนงานและโครงการ แต่ข้อเท็จจริงพรรคได้จัดทำหลักฐานการจ่ายเงินค่าจ้างบุคลากร (ใบสำคัญรับเงิน) เป็นเท็จ โดย บุคลากรของพรรคบางคนไม่เคยได้รับเงินค่าจ้างดังกล่าว และไม่เคยลงลายมือชื่อรับเงินในใบสำคัญรับเงิน

ของพรรคแต่อย่างใด ซึ่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ และเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๖. คณะทำงาน ฯ ได้นำเรื่องการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ฯ และรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคเกษตรก้าวหน้าในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เสนอคณะกรรมการดำเนินการพรรคการเมืองและออกเสียงประชามติ เพื่อพิจารณาเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาโดยนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นชอบด้วย

๗. ในคราวประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๒๓/๒๕๔๖ วันพุธที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นว่า รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ของพรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงทั้งสองกรณี คือ กรณีการจัดพิมพ์เอกสารและกรณีการจ่ายค่าจ้างบุคลากรของพรรคเกษตรก้าวหน้า จึงมีมติเห็นชอบให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้แจ้งนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้องทราบ และแจ้งพรรคเกษตรก้าวหน้าเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับหนังสือจากศาลรัฐธรรมนูญ

พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รับสำเนาคำร้องตามหลักฐานไปรษณีย์ตอบรับ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ แต่ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาที่กำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ ให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๕ วรรคสอง ให้พรรคเกษตรก้าวหน้ายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ (ประกาศ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗)

พรรคเกษตรก้าวหน้า โดยนางนุจรินทร์ โคตรธรรม หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ สรุปได้ว่า พรรคเกษตรก้าวหน้ายอมรับตามข้อเท็จจริงเท่าที่ให้ถ้อยคำต่อคณะสอบสวนข้อเท็จจริงทุกประการ ส่วนข้อกล่าวหาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามที่คณะทำงานตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองของพรรคเกษตรก้าวหน้าพิจารณานั้น ได้รับทราบแล้วโดยตลอด

ไม่ขอชี้แจงคัดค้านข้อกล่าวหาอีก และนางนุจรินทร์ โคตรธรรม ชี้แจงด้วยว่าเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนายประดิษฐ์ โคตรธรรม ผู้อำนวยการพรรค ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว ก่อนการสอบข้อเท็จจริงสิ้นสุดลง ตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคจะมีเงินเดือนอย่างไรนางนุจรินทร์ ฯ ไม่ทราบ นายประดิษฐ์ โคตรธรรม เป็นผู้ชี้แจงให้นางนุจรินทร์ ฯ รับรู้ทั้งสิ้น นางนุจรินทร์ ฯ มิได้มีความรอบรู้ทางการเมืองแต่ประการใด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามคำขอของผู้ร้อง นอกจากนี้ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งสมาชิกพรรคเกษตรก้าวหน้ามาประชุมเกินกว่าหนึ่งร้อยคนครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรค มิมติให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า เนื่องจากนางนุจรินทร์ โคตรธรรม ได้ลาออกจากหัวหน้าพรรคในที่ประชุมใหญ่และสมาชิกได้ยกมือรับรองเป็นเอกฉันท์ และสมาชิกในที่ประชุมเห็นว่าพรรคไม่มีผู้มีความสามารถนำพาพรรคไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยได้

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคเกษตรก้าวหน้า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๖๒ “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า พรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ โดยใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องกรณีจัดพิมพ์เอกสารของพรรคเกษตรก้าวหน้าในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งพรรคได้รายงานว่าได้ชำระค่าจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว แต่ข้อเท็จจริงพรรคได้ชำระค่าจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวครบถ้วนในปี ๒๕๔๖ และใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องกรณีค่าจ้างบุคลากร รายงานเอกราช ป้องคำสิงห์ รองผู้อำนวยการพรรค และรายงานพิรพัทธ์ ทุมรินทร์ รองผู้อำนวยการพรรค ซึ่งพรรคแจ้งว่าได้ชำระค่าจ้างบุคลากรตามจำนวนและอัตราค่าจ้างที่ได้รับอนุมัติแผนงาน และโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ แต่ข้อเท็จจริงพรรคได้ทำหลักฐานการจ่ายค่าจ้างบุคลากรเป็นเท็จ กล่าวคือ พรรคเกษตรก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคเกษตรก้าวหน้าในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อจัดพิมพ์เอกสารและรายงานว่าได้ชำระค่าจัดพิมพ์เอกสารเรียบร้อยแล้วในปี ๒๕๔๔ แต่ข้อเท็จจริงพรรคชำระค่าจัดพิมพ์เอกสารครบถ้วนในปี ๒๕๔๖ และรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคเกษตรก้าวหน้าในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ กรณีการจ้างบุคลากรของพรรคเกษตรก้าวหน้าโดยทำหลักฐานการจ้างเป็นเท็จ รายงานเอกราช ป้องคำสิงห์ รองผู้อำนวยการพรรค ซึ่งชี้แจงว่าไม่ได้รับเงินค่าจ้างเลย และรายงานพิรพัทธ์ ทุมรินทร์ ชี้แจงว่าได้รับเงินค่าจ้าง เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท แต่พรรครายงานว่าได้รับค่าจ้าง เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท ประกอบกับนางนุจรินทร์ โคตรธรรม หัวหน้าพรรคเกษตรก้าวหน้า ได้มีหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญยอมรับว่าไม่มีความรอบรู้ทางการเมือง แต่ถูกนายประดิษฐ์ โคตรธรรม ผู้อำนวยการพรรค ซึ่งเป็นสามีและถึงแก่กรรมไปแล้ว เชิดให้รับรู้อะไรทั้งสิ้น และไม่ขอชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยขอให้สั่งยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

ส่วนที่นางนุจรินทร์ ฯ ได้ลาออกจากหัวหน้าพรรคในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของพรรคเกษตรก้าวหน้า เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ และที่ประชุมใหญ่มีมติให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย เนื่องจาก การยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน และศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองจึงให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น สำหรับกรณีของพรรคเกษตรก้าวหน้านายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมีเหตุยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) กรณีพรรคเกษตรก้าวหน้ามิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เท่านั้น มิได้แจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีมีเหตุยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย

ดังนั้น เมื่อพรรคเกษตรก้าวหน้าไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ในเรื่องการใช้จ่ายเงินและการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีจัดพิมพ์เอกสารในปี ๒๕๔๔ และกรณีจ้างบุคลากรของพรรคเกษตรก้าวหน้าในปี ๒๕๔๕ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้าได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคเกษตรก้าวหน้า

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ